

стимулювати у дітей бажання вчитися, співпрацювати, бо, як зазначав Цицерон, «запаляться очі того, хто слухає, від очей того, хто говорить». Пам'ятаймо, що творчість вчителя породжує творчість учня.

Література

1. Горбан К. Формування читацьких інтересів семикласників активними методами навчання. URL: <https://cutt.ly/dJjYZa1> (Дата звернення : 29.05.2022).
2. Ісаєва О. Засоби активізації читацької діяльності «дітей мережевого розуму». URL: <https://cutt.ly/vJjnza0> (Дата звернення : 29.05.2022).
3. Клименко Ж. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах: монографія. Київ : НПУ імені М. Драгоманова, 2006. 340 с.
4. Кудінська О. Кіноекранізація як засіб активізації читацького інтересу учнів на уроках української літератури. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 2. С. 217-223. URL: <https://cutt.ly/wJjEtVz> (Дата звернення : 29.05.2022).

Близнюк Мар'яна – здобувач ступеня вищої освіти бакалавра факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: читацька культура школярів і шляхи її формування на уроках української літератури.

Науковий керівник – старший викладач Пойда О.А.

Яна Боженко

МЕТОД ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 6 КЛАСІ

Кожен літературний твір потребує індивідуального підходу до його вивчення для кращого засвоєння учнями та досягнення найвищого освітнього

ефекту. Головним недоліком традиційної системи освіти є невміння вчителя заохотити дитину до активного навчання, несформованість ціннісного ставлення школяра до власного розвитку та пізнання. Натомість сучасна система освіти поєднує в собі синергію двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної.

Дослідженням впливу інноваційних методів на досягнення учнів та студентів у навчанні займалися Т. Грабовська, А. Кобися, В. Кремень, У. Науменко, В. Панченко, П. Стрічик, М. Талапканич, В. Химинець, І. Хом'як та інші, які описали теоретичні засади інноваційних методів, їх класифікації та результативність використання.

Інноваційне навчання вимагає від учителя орієнтування на школяра та швидкої реакції зміни в навколишньому середовищі. Як зазначає В. Химинець, «Інноваційне навчання – це зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості» [3]. Дослідники довели, що вдосконалення процесу сприйняття нового, пояснення складної інформації простими та зрозумілими образами сприймається цікавіше і легше засвоюється, ніж суцільний текст. Науковці зробили висновок, що 80% сучасних учнів візуали й тільки 20% – аудіали та кінестетики, і це закономірно, оскільки у час глобальної комп'ютеризації – пріоритетність кліпової культури, тому важливо своєчасно коригувати викладання згідно із запитамі суспільства.

Мета нашої статті – визначити й описати основні методи візуалізації, які можна застосовувати на уроках української літератури у 6 класі.

А. Вербицький дає наступне визначення візуалізації: «Це згортання розумових змістів в наочний образ; будучи сприйнятим, образ може бути розгорнутий і служити опорою адекватних розумових і практичних дій» [2]. Отже, візуалізація – це унаочнення, створення умов для візуального спостереження, коли інформація подається у вигляді оптичного зображення –

малюнків і фотографій, графіків, діаграм, структурних схем, таблиць, карт тощо, що допомагає учневі аналізувати та осмислювати навчальний матеріал.

Серед основних завдань візуалізації освітньої інформації є: забезпечення інтенсифікації навчання; активізації пізнавальної діяльності; формування і розвиток критичного і візуального мислення; зорового сприйняття; образного представлення знань і навчальних дій; передачі знань та розпізнавання образів; підвищення візуальної грамотності та візуальної культури тощо.

Важливим для сприйняття наукового матеріалу є симбіоз наочних образів, словесної та символічної інформації, що допомагає учневі не позбавитися великого обсягу матеріалу, а легше засвоїти його. «Головне, що вирізняє візуалізацію як інфопродукт – чітке повідомлення. Щоб обрати метод візуалізації для донесення цього повідомлення, треба зауважити той факт, що будь-яка форма візуалізації інформації містить елементи проблемності. Завдання вчителя – використовувати такі форми наочності, які не тільки доповнили б словесну інформацію, але й самі були носіями інформації. Чим більше проблемності в наочній інформації, тим вищий ступінь розумової активності учня» [4].

Існує доволі широкий спектр форм візуалізації навчального матеріалу: комп'ютерні презентації, флеш-анімації, відео-, аудіоматеріали, зображення, діаграми, структурно-логічні схеми, графіки, інтелект-карти тощо.

Учні 6 класу потребують зацікавлення у навчанні та заохочення до читання на уроках української літератури. Тому можна урізноманітнити навчання за допомогою таких прийомів візуалізації.

Одним із найпоширеніших став прийом створення лепбуку. Лепбук – це саморобна інтерактивна папка чи зошит, де школяр збирає та яскраво оформлює пізнавальні матеріали із запропонованої вчителем теми. Головна перевага цього прийому в тому, що учень створює його власноруч й оформлює за власним смаком. Це дозволяє структурувати інформацію, активно долучатися до навчального процесу та виявляти творчі здібності

школярів. Під час педагогічної практики ми з учнями створювали елементи лепбуку до теми «Ярослав Стельмах. «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера»».

Універсальним способом організації інформації є інтелект-карти. Найпопулярніша схема містить декілька складових: ключові слова з теми, графічні зображення, стрілки, що поєднують між собою різні блоки. Все це покликано формувати інтуїтивне сприйняття інформації. Технологія вчить мислити у новій площині, залучаючи до активної роботи обидві півкулі мозку. Думки та висновки викладаються у зручному форматі, з довільним додаванням малюнків та інших допоміжних елементів.

Цікавим на уроках української літератури буде створення хмари слів. Учні можуть візуально відтворити мотиви, образи, кольори, що помічають у літературних творах. Також учитель може використати хмару слів для систематизації вивченої термінології з певної теми. Такий прийом буде доречним при аналізі образів персонажів, наприклад Яви та Павлуші (повість В. Нестайка «Тореадори з Васюківки»).

На уроках розвитку мовлення чи під час вивчення об'ємних творів ми виділяємо прийом скрайбінгу. Суть прийому полягає в тому, що розповідь супроводжується схематичними малюнками, які відтворюють основний зміст. Такий прийом практикувався нами на етапі перевірки домашнього завдання, щоб дізнатись, як учні прочитали текст.

Для ґрунтовного вивчення та легкого запам'ятовування біографії письменника підходить прийом створення інтерактивної стрічки часу, де зображуються основні роки та події. Це динамічний спосіб вивчення хронологічного перебігу подій шляхом його візуалізації. Створення стрічки часу можна використовувати для перевірки знань та під час засвоєння нової теми.

Не варто забувати, що для сучасної дитини залишаються важливими соціальні мережі. Учителі можуть використовувати соціальні мережі не тільки як активний засіб згуртування школярів за інтересами, а й спосіб

передачі інформації. Тому цікавим прийомом постає створення сторінки письменника в популярній соцмережі. Учні можуть висловити своє ставлення до митця, знайти цікаву інформацію, можуть навіть сперечатися, дискутувати, але за допомогою вчителя прийдуть до спільного висновку. «Також створюють такі сторінки для характеристики образів твору: потрібно не тільки розповісти про героя, а й висловити особисте ставлення до нього, проаналізувати вчинки, зовнішність, записати влучні цитати» [1, с. 5]. Такий прийом доречно використовувати і в мережі, і на папері.

Ще одним цікавим прийомом є створення QR-кодів (з англійської Quick Response Code – «швидкий відгук») – «це графічне зображення, в якому зашифрована певна інформація, посилання на сайт чи окрему його сторінку. QR-коди дозволяють отримати миттєвий доступ до будь-якої інформації з мережі Інтернет за допомогою смартфонів» [1, с. 27]. Їх можна створювати за допомогою комп'ютерних програм та використовувати на уроках української літератури для декодування та обговорення епіграфу уроку, як посилання на інтерактивні вправи у LearningApps, як підхід до написання книги QR-кодами замість слів, код як додаток до реального об'єкту (портрет письменника чи малюнок) чи як одне із завдань у гри-квесті.

Отже, сучасний світ вимагає від учителя інноваційного підходу до освіти учнів. Одним із найважливіших методів є візуалізація інформації, котра спрощує сприймання школярами навчального матеріалу, але не зменшує його обсяги. Вибір прийому візуалізації вчителем дуже важливий і залежить від розуміння ним, яка схема найкраще організує матеріал і наповнить його змістом, який прийом вповні допоможе під час аналізу й осмислення змісту літературних творів.

Література

1. Іванова І. Використання сучасних методичних прийомів візуалізації навчального матеріалу на уроках української мови та літератури : навч. посібн. 2021. 43 с. URL: <https://cutt.ly/YJo0GLO> (Дата звернення : 27.05.2022).

2. Суспільна небезпечність діяння – фундаментальна ознака поняття «кримінальне правопорушення». URL: <https://cutt.ly/KJo2hah> (Дата звернення: 27.05.2022).

3. Химинець В. В. Інноваційність – важлива ознака сучасної освіти. URL: <https://cutt.ly/SJo9pFF> (Дата звернення : 27.05.2022).

4. Шиян А., Войтович О. Візуалізація навчання як вимога сьогодення та умова якісної освіти. *Актуальні питання сучасної науки та освіти*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 червня 2021 року. Львів : Львівський науковий форум, 2021. Част. 1. С. 39-42. URL: <https://cutt.ly/wJo96CJ> (Дата звернення : 27.05.2022).

Боженко Яна – здобувач ступеня вищої освіти бакалавра факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: сучасні інноваційні технології навчання на уроках української літератури.

Науковий керівник – старший викладач Пойда О. А.

Інна Валідуда

СТРІЧКА ЧАСУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ В СИСТЕМІ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку психолого-педагогічної та методичної науки склалися об'єктивні передумови для розв'язання проблеми нових підходів до методичного забезпечення шкільної гуманітарної освіти, в т. ч. і літературної. Це зумовлено гострою потребою суспільства у всебічно розвинених фахівцях з високим рівнем креативності, творчим потенціалом, багатим духовно-емоційним досвідом, сформованою загальною культурою. Особливу роль тут відіграє сучасний підхід до

60